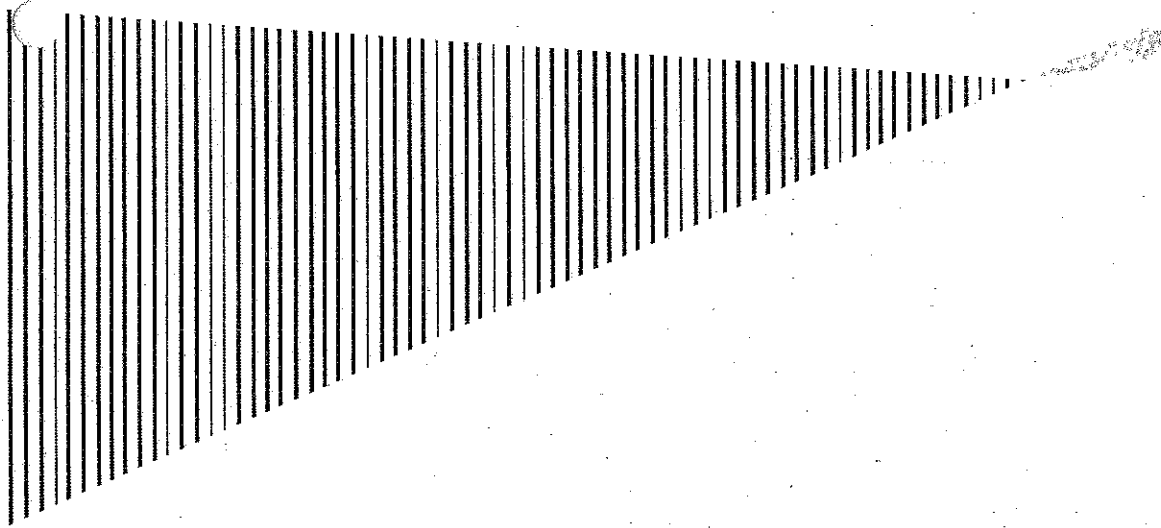

Uddevalla kommun

Kommunstyrelsens hantering av sponsring och bidrag

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Bakgrund	4
2.1. Syfte	4
2.2. Avgränsningar	4
2.3. Revisionskriterier	4
2.4. Revisionsfrågor	4
2.5. Ansvarig nämnd	4
2.6. Metod	5
3. Dokumentstudie	6
3.1. Kommunallagen	6
3.2. Kommunala dokument	7
4. Sponsring och bidrag under år 2009	10
4.1. Bidrag till Uddevalla Event AB för VM-deltävlingar i motorcross 2008-2009	10
4.2. Bidrag till Uddevalla Centrumutveckling 2008-2009	10
4.3. Sponsring av Idrottsklubben Oddevold 2009	10
4.4. Sponsring av Kropps Damer säsong 2009/2010	11
4.5. Sponsring av Paraplyföreningen Utveckla Frivillighet i Fyrbodals (PUFF)	11
4.6. Medverkan i utveckling av nya marknader Trade Center Uddevalla	11
4.7. Entreprenörsarenan Bohuslän	12
5. Bidrag och sponsring, intern kontroll	13
5.1. Hur säkerställer KS att beslut avseende sponsring och bidrag följer lag, policy och regelverk i kommunen?	13
5.2. Vem har rätt att fatta beslut i frågor avseende sponsring och bidrag?	13
5.3. Hur sker den interna kontrollen avseende beslut och användande av avsatta medel?	13
5.4. I vilken omfattning stämmer KS av med andra nämnder att inte förening eller organisation erhåller <i>bidrag</i> från fler håll i kommunen innan beslut fattas?	13
5.5. Har det under året funnits anledning att särskilt pröva något beslut mot kommunallagens 2 kapitel eller kommunens policy och regelverk?	14
5.6. Hur sker uppföljning av de föreningar/organisationer som erhåller sponsring eller bidrag?	14
5.7. Stäms frågan om jäv av innan beslut fattas?	14
5.8. Kommentarer	14
6. Slutsats och rekommendationer	15

1. Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till sitt förfogande medel att använda relativt fritt inom ramen för kommunfullmäktiges uppdrag, kommunallagen och reglementé. Medlen används bland annat till att sponsra organisationer inom kommunen samt att ge riktade bidrag till föreningar.

Syftet med granskningen är att utreda kommunstyrelsens rutiner för att säkerställa att medel används i enlighet med kommunens sponsringspolicy, bidragsregler samt inom begränsningarna i kommunallagens andra kapitel.

Granskningen begränsas till att omfatta ett urval av kommunstyrelsens beslut avseende sponsring och bidrag till föreningar under året 2009.

Nedanstående urval har gjorts:

- Bidrag till Uddevalla Event AB för VM-deltävlingar i motorcross 2008-2009
- Bidrag till Uddevalla Centrumutveckling 2008-2009
- Sponsring av Idrottsklubben Oddevold 2009
- Sponsring av Kropps Damer säsong 2009/2010
- Sponsring av Paraplyföreningen Utveckla Frivillighet i Fyrbodal (PUFF)
- Medverkan i utveckling av nya marknader Trade Center Uddevalla
- Entreprenörsarenan Bohuslän

Kommunallagens 2 kap. reglerar kommunernas och landstingens befogenheter. Av 1 § framgår att kommunen själv får ta hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunen och som inte skall handhas av annan. Begreppet allmänintresse definieras inte utan det är upp till kommunen att bedöma detta. Det framgår av praxis att sponsring i vissa fall anses kompetensligt. Kommunen kan inte ingå borgen för ett tävlingsarrangemang om det kommersiella inslaget är för stort. I 1 § ligger ett principiellt förbud mot att ge understöd till enskilda då detta inte kan anses vara av ett allmänintresse.

Den grundläggande kompetensbestämmelsen innebär en geografisk begränsning avseende den kommunala befogenheten, den så kallade lokaliseringsprincipen. Det innebär att en kommunal åtgärd måste vara knuten till kommunens egna geografiska område eller dess invånare för att den skall anses som laglig.

Av 2 kap. 8 § kommunallagen framgår att kommunen får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för detta.

För att styrelse, nämnd eller av nämnd utsedd skall kunna fatta beslut om att bevilja bidrag eller sponsring till organisation skall ansökan och beslut följa kommunallagens krav, av fullmäktige beslutade reglementen, delegeringsordningar och kommunens riktlinjer för sponsring och bidrag. Innan beslut fattas är det viktigt att den som bereder ärendet och den som har att besluta prövar ärendet mot relevanta regelverk och kriterier. Av beslutsunderlaget skall framgå att ansökan är prövad enligt gällande regelverk och att gällande kriterier är uppfyllda.

Det finns i Uddevalla kommun ett väl utvecklat regelverk kring hur ansökningar och bidrag och sponsring skall hanteras. Gällande regelverk bygger på lagstiftning och praxis. Kommunen har enligt vår bedömning snävat till tillämpning mer än vad lag och förordning medger. Vi bedömer kommunens regler, riktlinjer och allmänna bestämmelser som ändamålsenliga och tillräckliga.

Vid våra intervjuer har det framkommit att det råder en osäkerhet kring i vilken omfattning som gällande regelverk faktiskt tillämpas och hur förvaltningen inför beslut stämmer av att ärendet faller under gällande regelverk och riktlinjer. Det framkommer att tjänstemän fattar bidragsbeslut på grund som inte är dokumenterad och mer är på hävd och vana.

Den interna kontrollen av att föreningarna lever upp till sin del av ingångna avtal utövas enligt uppgift genom att förtroendevalda och tjänstemän då de besöker olika arrangemang noterar om föreningen exponerar varumärket Uddevalla kommun på avtalat vis. Detta sker inte systematiskt inom ramen för det kommunala uppdraget eller tjänsten, vilket vi menar att det bör göra.

Vi noterar att tjänsteman ingått ett avtal som omfattar två år. Det är dessutom tveksamt om tjänstemannen haft rätten att teckna avtalet. Detta strider mot riktlinjerna för sponsring och borde ha uppmärksammats av kommunstyrelsen.

Reglemente och delegeringslista är enligt vår mening otydliga och bör förtydligas. Det är inte reglerat i delegeringsordningen att Närings- och arbetsmarknadsutskottet får fatta de beslut som det idag gör. Det är inte heller tydliggjort i reglemente och delegering vem som har rätten att teckna avtal vilket bör ske. Vi kan konstatera att det finns risk för att icke behörig person har tecknat avtal.

Det är väsentligt att i samband med att en ansökan avseende bidrag eller sponsring kommer in att det prövas vilket regelverk som skall tillämpas. Idag fattar kommunstyrelsen beslut avseende bidrag, men utifrån sponsringsregelverket. Det bör även på ett tydligt sätt som en del i beredningen prövas att statuten i tillämpat regelverk uppfylls. Vi rekommenderar att det framgår av beslutsprotokoll eller i tjänsteskrivelse att prövningen är gjord och med vilket resultat.

Beslut som fattas som verkställighet skall omfattas av riktlinjer eller instruktioner. Inom näringslivsavdelningen fattas verkställighetsbeslut som inte omfattas av tydliga underliggande rambeslut, riktlinjer eller instruktioner, detta bör justeras, i annat fall bör besluten lyftas till kommunstyrelsen.

Vi bedömer att den interna kontrollen avseende beslutsprocessen gällande bidrag och sponsring inom kommunstyrelsens ansvarsområde är bristfällig och kan stärkas.

2. Bakgrund

Kommunstyrelsen har till sitt förfogande medel att använda relativt fritt inom ramen för kommunfullmäktiges uppdrag, kommunallagen och reglemente. Medlen används bland annat till att sponsra organisationer inom kommunen samt att ge riktade bidrag till föreningar.

2.1. Syfte

Syftet med granskningen är att utreda kommunstyrelsens rutiner för att säkerställa att medel används i enlighet med kommunens sponsringspolicy, bidragsregler samt inom begränsningarna i kommunallagens andra kapitel.

2.2. Avgränsningar

Granskningen begränsas till att omfatta ett urval av kommunstyrelsens beslut avseende sponsring och bidrag till föreningar under året 2009.

Nedanstående urval har gjorts:

- Bidrag till Uddevalla Event AB för VM-deltävlingar i motorcross 2008-2009
- Bidrag till Uddevalla Centrumutveckling 2008-2009
- Sponsring av Idrottsklubben Oddevold 2009
- Sponsring av Kropps Damer säsong 2009/2010
- Sponsring av Paraplyföreningen Utveckla Frivillighet i Fyrbodäl (PUFF)
- Medverkan i utveckling av nya marknader Trade Center Uddevalla
- Entreprenörsarenan Bohuslän

2.3. Revisionskriterier

Kommunallagens andra kapitel, 1-8 §§, kommunens sponsringspolicy, kommunens regelverk för bidrag till föreningar samt kommunstyrelsens reglemente. (se avsnitt 3)

2.4. Revisionsfrågor

- Hur säkerställer kommunstyrelsen att beslut avseende sponsring och bidrag följer lag, policy och regelverk i kommunen?
- Vem har rätt att fatta beslut i frågor avseende sponsring och bidrag?
- Hur sker den interna kontrollen avseende beslut och användande av avsatta medel?
- I vilken omfattning stämmer kommunstyrelsen av med andra nämnder att inte förening eller organisation erhåller bidrag från fler håll i kommunen innan beslut fattas?
- Har det under året funnits anledning att särskilt pröva något beslut mot kommunallagens 2 kapitel eller kommunens policy och regelverk?
- Hur sker uppföljning av de föreningar/organisationer som erhåller sponsring eller bidrag?
- Stäms frågan om jäv av innan beslut fattas?

2.5. Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen och dess utskott och beredningar.

2.6. Metod

Granskningen genomförs som en dokument- och intervjustudie.

- A. Insamling av relevant dokumentation
- B. Analys av materialet
- C. Intervjuer med berörda förvaltningschefer/politiker
- D. Analys av intervjumaterialet
- E. Upprättande av skriftlig rapport med kommentarer och slutsatser
- F. Avrapportering till de förtroendevalda revisorena

3. Dokumentstudie

3.1. Kommunallagen

Kommunallagen reglerar till viss del kommunens möjlighet att lämna bidrag till annan, samt rätten att fatta beslut.

3.1.1. Kommunens befogenheter

Kommunallagens 2 kap. reglerar kommunernas och landstingens befogenheter. Av 1 § framgår att kommunen själv får ta hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunen och som inte skall handhas av annan. Begreppet allmänintresse definieras inte utan det är upp till kommunen att bedöma detta. Exempel som lyfts fram i praxis är elförsörjning, fritidsverksamhet och folkbildning och kultur. Det framgår av praxis att sponsring i vissa fall anses kompetensligt. Kommunen kan inte ingå borgen för ett tävlingsarrangemang om det kommersiella inslaget är för stort. I 1 § ligger ett principiellt förbud mot att ge understöd till enskilda då detta inte kan anses vara av ett allmänintresse.

Den grundläggande kompetensbestämmelsen innebär en geografisk begränsning avseende den kommunala befogenheten, den så kallade lokaliseringsprincipen. Det innebär att en kommunal åtgärd måste vara knuten till kommunens egna geografiska område eller dess invånare för att den skall anses som laglig.

Av 2 kap. 2 § kommunallagen framgår att kommunen skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl till annat, den så kallade likställighetsprincipen. En särbehandling skall ske på rationell grund och efter sakligt övervägande och får inte ske på godtycklig grund.

Av 2 kap. 8 § kommunallagen framgår att kommunen får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för detta.

3.1.2. Verkställighet

Kommunallagen skiljer på delegering och verkställighet. Gränsen mellan vad som kan delegeras och vad som är verkställighet anges i kommentarerna till lagen. Av lagen framgår att delegeringsbestämmelserna syftar på delegering av verklig beslutanderätt, som måste skiljas från den beslutanderätt som varje arbetsfördelning mellan anställda medför. Kännetecknande för ett verkligt beslut är bland annat att det föreligger alternativa lösningar, och att beslutsfattaren därmed måste göra vissa egna bedömningar och överväganden. Verkställighet å andra sidan kännetecknas av att det finns ett regelverk att tillämpa, en befattningsbeskrivning eller instruktion och att det inte finns utrymme för självständiga bedömningar. Ett beslut som kan överklagas är alltid ett verkligt beslut och inte verkställighet.

3.1.3. Delegering

Av 6 kap. 33 § kommunallagen framgår att "en nämnd får uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden". Av kommentarerna till lagen framgår att "Om nämnden vill delegera sin beslutanderätt ska den klart ange vilken beslutanderätt som delegeras och till vem beslutanderätten överläts." Detta kan ske i särskilt beslut eller i delegeringsordning.

3.2. Kommunala dokument

Vi har tagit del av en rad kommunala dokument rörande sponsring och bidrag i Uddevalla kommun. Nedan följer en kort redovisning av dessa.

3.2.1. Kommunstyrelsen reglemente

Av kommunstyrelsen reglemente framgår att kommunstyrelsen har i uppdrag att förverkliga kommunens vision och verka för samverkan och helhetssyn för ett optimalt resursutnyttjande. Av reglementet framgår att kommunstyrelsen är verksamhetsansvarig för sysselsättnings- och näringslivsfrågor och ansvarar för åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen. Kommunstyrelsen har inrättat ett närings- och arbetsmarknadsutskott. För utskottet finns upprättade regler.

Av reglementet framgår vidare att kommunstyrelsen är verksamhetsansvarig för bidragsgivning till frivilliga försvarsorganisationer och andra särskilda organisationer. Styrelsen ansvarar även för de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd.

3.2.2. Kommunstyrelsens delegeringsordning

Av kommunstyrelsens delegeringsordning, antagen 2006-08-30 och justerad 2009-04-29, framgår att kommunstyrelsen har delegerat beslutanderätten i följande ärenden eller grupp av ärenden till närings- och arbetsmarknadsutskottet:

- Besluta om användning av medel för sysselsättningsbefrämjande åtgärder i den mån inte beslutanderätten delegerats till annan.

Till kommunstyrelsens ordförande har styrelsen delegerat beslutanderätten i följande ärende eller grupp av ärende och som har relevans för vår granskning:

- Besluta om sponsring upp till 50 tkr.

Övriga beslutsärenden inom kommunstyrelsens ansvar inom området sponsring och bidrag skall beslutas av kommunstyrelsen.

3.2.3. Bestämmelser för Närings- och arbetsmarknadsutskottet

Bestämmelser för närings- och arbetsmarknadsutskottet är antagna av kommunstyrelsen 1996-04-30 samt 2007-01-31. Av bestämmelserna framgår bland annat utskottet fattar beslut å kommunstyrelsens vägnar i sådana frågor där kommunstyrelsen har överlämnat sin beslutande funktion. I övrigt är utskottet beredande till styrelsen.

3.2.4. Riktlinjer för sponsring för Uddevalla kommun

Kommunfullmäktige har 2005-01-12 fastställt riktlinjer för sponsring för Uddevalla kommun. Riktlinjen utgår från kommunens vision och de beslut avseende sponsring som fattas skall knytas till visionen.

Varje beslut avseende sponsring skall föregås av en noggrann bedömning. I bedömningen skall då vägas in syftet med sponsring i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. Föremål för sponsring kan vara:

- Idrottsföreningar

- Kulturföreningar
- Organisationer
- Evenemang
- Företagsarrangemang

Sponsringen skall inriktas på föreningar och organisationer där marknadsföringen når eller kan förväntas nå en så stor spridning som möjligt inom kommunen, nationellt, och/eller internationellt. Sponsringen skall dessutom i första hand riktas mot föreningar och organisationer som arrangerar tävlingar, sammankomster med deltagare både från kommunen nationellt och/eller internationellt och där marknadsföringen kan förväntas nå en bred publik eller uppmärksammas på annat sätt.

Av riktlinjerna framgår vilken typ av evenemang som sponsringen skall inriktas på. De skall ha:

- Hög organisatorisk status
- Stort publikintresse
- En särskild inriktning som gör att evenemanget genom detta kan förväntas få stor uppmärksamhet

Sponsringsavtal skall enligt riktlinjerna utformas på sådant sätt att de skapar incitament att vidga kretsen av mottagare av marknadsföringen samt locka till att tillskapa fler och nya evenemang. *Skriftliga* avtal skall alltid upprättas och de bör inte omfatta mer än ett år i sänder eller ett evenemang åt gången. Större insatser bör följas upp för att om möjligt bedöma effekterna av sponsringen.

I riktlinjerna för sponsring anges att kommunstyrelsen är ansvarig för all sponsring i kommunen antingen själv eller genom uppdrag till Uddevalla Evenemang och TuristForum AB.¹ Uddevalla Evenemang och TuristForum AB är utvecklade sedan årsskiftet 2009/2010.

3.2.5. Tjänsteskrivelse avseende hantering av ärenden rörande sponsring

Vi har i samband med granskningen tagit del av upprättad tjänsteskrivelse, DNR KS/2004:189, 2008-04-04, avseende hantering av ärende rörande sponsring. Kommunledningskontoret redovisar i skrivelsen förslag till ny ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden avseende beslut om sponsring. Inget beslut är fattat i ärendet.

3.2.6. Förslag till sponsring under 2010-02-11

Ett diskussionsunderlag för sponsringsinsatser under år 2010 är framtaget. Av förslaget framgår vilka organisationer som föreslås erhålla sponsring, belopp och tidigare utbetalt belopp. Organisationerna är indelade i kategorier utifrån riktlinjer för sponsring. Av förslaget framgår inte vad som förväntas uppnås, vilket det bör enligt riktlinjerna.

3.2.7. Rätten att underteckna avtal

I riktlinjer för styrning samt reglemente för nämnder i Uddevalla kommun anges i övergripande bestämmelser för kommunstyrelsen och övriga nämnder § 10 att avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämnden ska undertecknas av ordförande eller vid förhinder för denne av vice ordförande och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer. Av § 226, 2008-08-27 och § 259, 2009-09-30 framgår att kommunstyrelsen har beslutat att avtal,

¹ Det framgår inte av reglementet att kommunstyrelsen är ansvarig, det framgår inte heller att de kan delegera till Uddevalla Evenemang och TuristForum AB.

andra handlingar och skrivelser som beslutats av kommunstyrelsen skall kontrasigneras av kommundirektör eller t.f. förvaltningschef kommunledningskontoret eller räddningschef. Av besluten framgår implicit att rätten att underteckna avtalet inte är delegerad.

3.2.8. Allmänna villkor och förutsättningar för att söka bidrag från Uddevalla kommun

Av kommunens allmänna villkor för att kunna söka bidrag från Uddevalla kommun framgår att den sökande föreningen måste uppfylla vissa villkor för att kunna erhålla bidrag. Av villkoren framgår även att bidrag inte beviljas till:

- Stiftelser, ekonomiska föreningar och fackliga föreningar
- Skolföreningar för elever eller föräldrar
- Partipolitiska organisationer med undantag för ungdomsförbund vars moderparti har mandat i kommunfullmäktige i Uddevalla kommun
- Supporter-, kamratförening eller annan stödförening, som har direkt syfte att stödja annan förening
- Kampsportförening som inte tillhör Svenska Riksidrottsförbundet
- Näringsdrivande ideell förening

4. Sponsring och bidrag under år 2009

För att styrelse, nämnd eller av nämnd utsedd skall kunna fatta beslut om att bevilja bidrag eller sponsring till organisation skall ansökan och beslut följa kommunallagens krav, av fullmäktige beslutade reglementen, delegeringsordningar och kommunens riktlinjer för sponsring och bidrag. Innan beslut fattas är det viktigt att den som bereder ärendet och den som har att besluta prövar ärendet mot relevanta regelverk och kriterier. Av beslutsunderlaget skall framgå att ansökan är prövad enligt gällande regelverk och att gällande kriterier förväntas uppfylla.

Under år 2009 har, enligt det utdrag vi tagit del av, kommunstyrelsen fattat beslut om och utbetalt bidrag och sponsring för cirka 3,7 Mkr. Av detta har kommunstyrelsens ordförande fattat beslut om 248 tkr.

Vi har tagit del av underlag och beslut i sex ärenden. Följande urval av beslut har gjorts:

- Bidrag till Uddevalla Event AB för VM-deltävlingar i motorcross 2008-2009
- Bidrag till Uddevalla Centrumutveckling 2008-2009
- Sponsring av Idrottsklubben Oddevold 2009
- Sponsring av Kropps Damer säsong 2009/2010
- Sponsring av Paraplyföreningen Utveckla Frivillighet i Fyrbodals (PUFF)
- Medverkan i utveckling av nya marknader Trade Center Uddevalla
- Entreprenörsarena Bohuslän

Utgångspunkten för våra bedömningar av ärendehandläggningen framgår av kapitel 3.

4.1. Bidrag till Uddevalla Event AB för VM-deltävlingar i motorcross 2008-2009

Kommunstyrelsen har beslutat att bevilja Uddevalla Event AB ett stöd med 300 tkr årligen under åren 2008 och 2009 (2008-03-26, § 95). Beslutsunderlag utgörs av Närings- och arbetsmarknadsutskottets protokoll från den 5 mars 2008. Av beslutsunderlag och tjänsteskrivelse framgår att ärendet är prövat helt i linje med de regler och riktlinjer som gäller för sponsring. Beslutet rubriceras "bidrag" och vi noterar att synes föreligga en begreppsförvirring i tjänsteskrivelsen. Vi bedömer dock att beslutet är korrekt fattat utifrån reglerna för sponsring. En mer korrekt rubricering rekommenderas framgent av denna typ av ärenden.

4.2. Bidrag till Uddevalla Centrumutveckling 2008-2009

Närings- och arbetsmarknadsutskottet har 2007-12-05 i § 83 beslutat att medge stöd för utvecklingsarbete i centrum med högst 350 tkr per år under åren 2008 och 2009. Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse från 2007-11-22 utgör beslutsunderlag. Under år 2009 är cirka 290 tkr utbetalade. Av beslutet framgår inte huruvida utskottet prövat ansökan och beslutet mot gällande regelverk och riktlinjer. Vi har inte kunnat finna att utskottet har rätt att fatta beslutet. Vi bedömer dock att om ärendet lyfts till kommunstyrelsen såsom reglemente och delegeringsordning förutsätter skulle beslutet sannolikt omfattas av gällande regelverk och riktlinjer för bidrag och sponsring.

4.3. Sponsring av Idrottsklubben Oddevold 2009

Kommunstyrelsens ordförande har fattat beslut om att Uddevalla kommun under år 2009 skall vara en så kallad Guldbollspartner till Idrottsklubben Oddevold. I avtalet ingår att Uddevalla kommun ersätter föreningen med ett fast belopp på 50 tkr för år 2009. Av avtalet fram-

går att föreningen och kommunen utöver avtalet kan komma överens om speciella marknadsföringsaktiviteter i samband med olika arrangemang.

Att vara Guldbollspartner innebär enligt avtalet att Uddevalla kommun erhåller reklamplats på olika ytor under året. Det kan vara dräkter, arenan, flaggor etc. Enligt underlaget till beslut kostar Guldbollpartnerskapet 48 tkr.

Av avtalet framgår inte vad kommunen erhåller för de extra två tusen kronorna som beviljats föreningen utöver Guldbollspaketet.

Av kommunens riktlinjer för styrning samt reglemente för nämnderna i Uddevalla kommun framgår att avtal som beslutas av nämnden skall undertecknas av ordförande och kontrasignerats av anställd som nämnden bestämmer. Av det avtal vi tagit del av framgår att så inte har skett. Om den som beslutar om sponsring också skall ha rätten att teckna avtal bör detta framgå tydligare av delegeringsordningen eller i separat beslut.

4.4. Sponsring av Kropps Damer säsong 2009/2010

Kommunstyrelsens ordförande har i delegationsbeslut 2009-06-16 beslutat att kommunen skall sponsra Kropps Damer säsongen 2009-2010 enligt avtal med 30 tkr. Beslutet är verkställighet av tidigare ingånget avtal mellan kommunen och föreningen. Av avtal ingånget 2008-09-11 framgår att kommunen förbinder sig vid att sponsra föreningen både säsongen 2008-2009 och säsongen 2009-2010.

Det ursprungliga avtalet från 2008 är undertecknad av tjänsteman. Av delegeringslistan framgår inte att tjänsteman har rätt att teckna avtal. Endast förvaltningschef eller avdelningschef kan enligt delegeringslistan teckna avtal. Avtalet sträcker sig över två säsonger vilket är tveksamt om det överrensstämmer med kommunens riktlinjer för sponsring. Det av ordförande fattade beslutet omfattas av delegeringsordningen. Av regelverket för sponsring framgår att avtal endast skall tecknas för ett år i taget eller för ett arrangemang. Genom att teckna ett tvåårigt avtal har tjänstemannen bundit upp kommunstyrelsen ordförande att fatta beslut om att betala ut pengar år två. Beslutet att genom avtalet sponsra föreningen säsongen 2009/2010 omfattas av kommunstyrelseordförandes delegation.

4.5. Sponsring av Paraplyföreningen Utveckla Frivillighet i Fyrbodalen (PUFF)

Kommunstyrelsen ordförande har i delegationsbeslut beslutat att Uddevalla kommun skall sponsra Paraplyföreningen Utveckla Frivillighet i Fyrbodalen med 10 tkr. Av underlag till beslut är det inte tydligt vad kommunen erhåller som motprestation till sponsringen. Beslutet omfattas av kommunstyrelsens ordförandes delegering.

4.6. Medverkan i utveckling av nya marknader Trade Center Uddevalla

Trade Center Uddevalla har erhållit ett bidrag om 15 tkr från Uddevalla kommun och det framgår inte av faktura eller underlag vad som avses.

Enligt förvaltningen är beslutet utbetalning av 15 tkr verkställighet i enligt med tjänstemannens uppdrag. Av de dokument vi tagit del av framgår inte vilket kommunstyrelsebeslut eller vilka fastställda riktlinjer som verkställigheten är utövad gentemot. Det råder även en osäkerhet huruvida sådana beslut eller riktlinjer finns. Det är inte möjligt att bedöma om de 15 tkr är sponsring eller bidrag. Det går därmed inte att bedöma vilket regelverk som borde ha tillämpats. Utifrån vad som framkommit bedömer vi att beslut om att de 15 tkr skall utbetalas är gjord på oriktig grund.

4.7. Entreprenörsarenan Bohuslän

Den 30 april år 2008 beslöt kommunstyrelsen att medfinansiera Entreprenörsarenan med 700 tkr för år 2008 och med 1 mkr för respektive år 2009 och 2010. Kommunen har därefter genom näringslivschefen givit Sveriges kommuner och landsting att utreda lagligheten i beslutet. Sveriges kommuner och landsting gör i sitt svar bedömningen att kommunens stöd till Entreprenörsarenan strider mot kommunallagen. Utöver vad Sveriges kommuner och landsting bedömt förefaller det som att beslutet även strider mot kommunens riktlinjer för sponsring om beslutet grundas på detta, och om det bygger på de allmänna bestämmelserna för bidrag så synes det även bryta mot dessa.

Kommunen har utifrån vad som framkom i skrivelsen från Sveriges kommuner och landsting gjort förändringar i Entreprenörsarena Bohuslän. Förändringarna är genomförda i dialog med tjänstemän på Sveriges kommuner och Landsting. Därav följer att kommunen bedömer att kommunens engagemang ryms inom lagstiftningens ram. Vi rekommenderar dock kommunen att av SKL erhålla en skriftlig bedömning för att säkerställa att nuvarande hantering är lagenligt.

5. Bidrag och sponsring, intern kontroll

Nedan följer vad som framkommit vid våra intervjuer.

5.1. Hur säkerställer KS att beslut avseende sponsring och bidrag följer lag, policy och regelverk i kommunen?

I samband med att en ansökan bereds inför beslut prövas om ärendet faller under kommunens regelverk och kommunallag. Löpande görs avstämningar mellan kommunen och sponsrad förening för att säkerställa att föreningen lever upp till sitt åtagande avseende t.ex. exponering vid arrangemang, på tröjor etc.

Berörda tjänstemän diskuterar ansökningar och ärenden för att säkerställa att de hanterar frågan korrekt.

Kommunen har fått ärenden prövade via Sveriges Kommuner och Landsting. Detta har skett både skriftligt och muntligt i form av rådgivning.

5.2. Vem har rätt att fatta beslut i frågor avseende sponsring och bidrag?

Detta framgår av reglemente, delegeringsordning samt kommunens riktlinjer och allmänna villkor.

Vid våra intervjuer framkom att tjänstemännen har en uppfattning om att Närings- och arbetsmarknadsutskottet också har beslutanderätt i dessa frågor.

5.3. Hur sker den interna kontrollen avseende beslut och användande av avsatta medel?

Avseende beviljade föreningsbidrag finns en internkontrollplan. Som grund för föreningarnas rätt att erhålla bidrag skall redovisning och verksamhetsplan inlämnas. Mot detta följs sedan beslutet upp. Vissa stickprov görs även för att säkerställa att föreningarna följer regelverket.

För de bidrag som beviljats av kommunstyrelsen eller dess förvaltning sker inte den interna kontrollen på samma vis. I första hand sker den genom att tjänstemännen finns med i sammanhang där de på plats kan se att de aktiviteter som beslutats om också sker. Varannan månad redovisar ansvarig ekonom på kommunledningskontoret till kommunstyrelsens ordförande hur stora belopp avseende sponsring som har betalats ut.

Enligt kommunstyrelsens ordförande så deltar kommunstyrelsens ledamöter på många av de matcher och events som kommunen sponsrar och därmed kan de säkerställa att kommunen syns på det sätt som det är avtalat om.

5.4. I vilken omfattning stämmer KS av med andra nämnder att inte förening eller organisation erhåller bidrag från fler håll i kommunen innan beslut fattas?

Av våra intervjuer framgår att det är tydligt vilken nämnd som har ansvaret för att hantera och fatta beslut om bidrag till föreningar. För de intervjuade är det klart att det är Kultur- och fritidsnämnden. Enligt vår mening uppstår otydligheter då andra än föreningar som omfattas av allmänna villkor och förutsättningar för att kunna söka bidrag i Uddevalla kommun ansöker om bidrag. Vi har noterat att kommunstyrelsens näringslivsavdelning hanterar bidragsansök-

ningar från föreningar och organisationer. Vi kan inte finna att de har stöd i reglemente för detta.

Vid sponsringsärenden stäms alltid en ansökan av med kultur- och fritidsförvaltningen i samband med beredning av ärendet.

5.5. Har det under året funnits anledning att särskilt pröva något beslut mot kommunallagens 2 kapitel eller kommunens policy och regelverk?

Det förs en löpande generell diskussion i ledningsgrupp och kommunstyrelsen under året för att säkerställa att perspektivet finns med vid analyser och beslut. Dock har det under året inte funnits anledning att pröva 2 kap. kommunallagen i någon specifik ansökan eller beslut.

5.6. Hur sker uppföljning av de föreningar/organisationer som erhåller sponsring eller bidrag?

Kommunledningskontoret gör sammanställningar över föreningar och organisationer som beviljats bidrag eller där sponsringsavtal ingåtts.

5.7. Stäms frågan om jäv av innan beslut fattas?

Kommunen har tagit fram en checklista för ärendeberedning. Av den framgår att jäv skall prövas i samband med beslut. I övrig upplevs de förtroendevalda som mycket uppmärksamma på frågan om jäv. Det har hänt att ledamot anmält jäv och lämnat rummet vid beslut.

5.8. Kommentarer

Vid våra intervjuer har det framkommit att det råder en osäkerhet kring i vilken omfattning som gällande regelverk faktiskt tillämpas och hur förvaltningen inför beslut stämmer av att ärendet faller under gällande regelverk och riktlinjer. Det framkommer att tjänstemän fattar bidragsbeslut på grund som inte är dokumenterad och mer är på hävd och vana.

Den interna kontrollen av att föreningarna lever upp till sin del av ingångna avtal utövas enligt uppgift genom att förtroendevalda och tjänstemän då de besöker olika arrangemang noterar om föreningen exponerar varumärket Uddevalla kommun på avtalat vis. Detta sker inte systematiskt inom ramen för det kommunala uppdraget eller tjänsten, vilket vi menar att det bör göra.

Vi noterar att tjänsteman ingått ett avtal som omfattar två år. Det är dessutom tveksamt om tjänstemannen haft rätten att teckna avtalet. Detta strider mot riktlinjerna för sponsring och borde ha uppmärksammats av kommunstyrelsen.

6. Slutsats och rekommendationer

Det finns i Uddevalla kommun ett väl utvecklat regelverk kring hur ansökningar och bidrag och sponsring skall hanteras. Gällande regelverk bygger på lagstiftning och praxis. Kommunen har enligt vår bedömning snävat till tillämpning mer än vad lag och förordning medger. Vi bedömer kommunens regler, riktlinjer och allmänna bestämmelser som ändamålsenliga och tillräckliga.

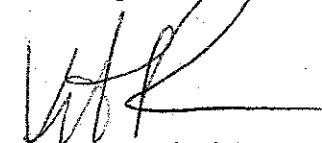
Reglemente och delegeringslista är enligt vår mening otydliga och bör förtydligas. Det är inte reglerat i delegeringsordningen att Närings- och arbetsmarknadsutskottet får fatta de beslut som det idag gör. Det är inte heller tydliggjort i reglemente och delegering vem som har rätten att teckna avtal vilket bör ske. Vi kan konstatera att det finns risk för att icke behörig person har tecknat avtal.

Det är väsentligt att i samband med att en ansökan avseende bidrag eller sponsring kommer in att det prövas vilket regelverk som skall tillämpas. Idag fattar kommunstyrelsen beslut avseende bidrag, men utifrån sponsringsregelverket. Det bör även på ett tydligt sätt som en del i beredningen prövas att statuten i tillämpat regelverk uppfylls. Vi rekommenderar att det framgår av beslutsprotokoll eller i tjänsteskrivelse att prövningen är gjord och med vilket resultat.

Beslut som fattas som verkställighet skall omfattas av riktlinjer eller instruktioner. Inom näringslivsenheten fattas verkställighetsbeslut som inte omfattas av tydliga underliggande rambeslut, riktlinjer eller instruktioner, detta bör justeras, i annat fall bör besluten lyftas till kommunstyrelsen.

Vi bedömer att den interna kontrollen avseende beslutsprocessen gällande bidrag och sponsring inom kommunstyrelsens ansvarsområde är bristfällig och skall stärkas.

Göteborg den 12 mars 2010

Vilhelm Rundquist
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Sofi Larsson
Verksamhetsrevisor